

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

1941.

NEVELÉSÜGYI FÜZETEK

február

2. füzet.

Ünnepi beszéd március 15-re.

Kedves Magyar Testvéreim!

Az első tavaszi napsugár kicsalja a tavasz első színes, kedves virágát, a márciusi ibolyát. Ez a kis virág hozza el számunkra is egyik legszebb ünnepünket, a magyar szabadság ünnepét.

A magyar nép levegője a szabadság. Nélküle nem tud élni, annak birtokában mindenre képes. És mégis azt látjuk ezeréves történelmünk alatt, egyetlen nép szabadságát sem fenyegette annyi veszedelem, mint a szabadságára annyira féltékeny magyarságét. Egész történelmünk szinte végeláthatatlan sorozata a szabadságért vívott véres küzdelmeknek. Sokszor elbuktunk e harcokban, de mindannyiszor újult erővel vettük fel a küzdelmet s nem nyugodtunk addig, míg újra szabadok nem lettünk. Pedig milyen erők, milyen hatalmas — nálunk sokkal erősebb — népek törtek szabadságunkra. És mégis, hiábavaló volt minden ármánykodás, a szabadság elvesztésének tudata megsokszorozta erőnket s szinte a lehetetlent is megvittuk mindig érette, hogy újra birtokába juthassunk.

Március tizenötödikén az ezernyolcszáznegyvennyolcas szabadságharc diadalmas kezdetét, a sajtószabadságot kivívó március tizenötödikét szoktuk ünnepelni. Megemlékezünk e napon a sajtószabadságnak, mint az emberi gondolatnyilvánításnak dicsőséges felszabadulásáról, idézzük a márciusi ifjak vakmerő, de mégis sikerre vezető, dicsőséges megmozdulását, amely elsöpörte a zsarnokságot s új, addig nem remélt utakat nyitott meg a magyarság előtt. Elmerengünk e napon a legendás márciusi honvédek csodatettein, amikor a fegyvertelen, fiatal honvédsereg szinte az ellenségtől elvett fegyverrel verte ki hazánkból a számbelileg jóval hatalmasabb, alaposan kiképzett nagy osztrák sereget, a világ népeinek legnagyobb bámulatára. Elszavaljuk a nagy napok legszebb emlékeztetőjét, Petőfi Talpra magyarját, végigéljük képzeletben a diadalmas tavaszi hadjáratot, amelyben szinte meg-

állás nélkül verte ki fiatal honvédségünk a reánk törő ellenséget.

Hogy mi a szabadság, azt ma sokkal közelebbi múltból is megláthatjuk. Idézzük emlékezetünkbe a Felvidék magyarlakta területeinek felszabadulásakor történeteket, amikor a húsz évi rabságból megszabadult magyarság szinte magánkülvüli mámorban ünnepelte a nekik szabadságot vivő magyar honvédeket. És jussanak eszünkbe az elmúlt őszi napok, amikor Erdély visszakerült részének két évtizedig árva, rabságban sínylődő magyarjai rázták le magukról a rabság bilincseit. Ugyan mit mondott volna az a felszabadult nagyváradi, kolozsvári, szatmári magyar, ha a felszabadulás első pillanatában azt kérdeztük volna tőle, minek örövend annyira. Azt hiszem ő is úgy járt volna, mint a költő, aki miközben hazafelé igyekezett rég nem látott szüleihez, s előre átgondolta, milyen szép szavakat szól majd édesanyjához... s amikor végre az áldott karok között lehetett, füstbe ment minden előre kigondolt ékesszólása... csüngött annak ajkán szótlanul, mint a gyümölcs a fán...

Mi a szabadság? Kérdezzük meg a most felszabadult magyar testvéreinket, akik huszonkét évig rabok voltak! Miért volt elviselhetetlen számukra az idegen uralom? Mi készítette az idegen uralom alatt élő magyarságot arra, hogy szinte tűntessen magyarságával éppen akkor, amikor jól tudta, hogy annak pusztta említése is számára csak hátrányt, mellőzést, büntetést, rabságot eredményezett. Mi indította az erdélyi magyarságot arra, hogy okulva a szomorú tapasztalatokon, amelyeket testvérei magyarságuk kinyilvánításáért elszenvedtek, mégis inkább a megaláztatást, lenézést, megvetést választotta, mint a megalkuvást, az idegen uralomnak való behódolást. Milyen nagy lemondásra, mekkora lelki erőre volt szüksége annak az elnyomott magyarságnak, hogy a húsz évi rabság kietlen éjszakáján át végig kitartott magyarsága mellett, hiábavaló volt minden csábítás, az erőszak, soha meg nem tagadták magyarságukat. Inkább vállalták a kenyerüktől való megfosztást, gyermekeiknek iskoláikból való kizárását, a koldusbotot, az üldözést, de igazi magyar nem lett volna képes megtagadni fajtáját, testvéreit, jóllehet ez boldogabb életet, sikert biztosított volna számukra.

Megfelelhetünk rá, miért voltak a most felszabadult magyarok s azok is, akiknek egyelőre továbbra is vállalniuk kell az idegen uralom alatt élés mostoha kenyerét, — olyan elszántak magyarságuk védelmében. Tudták jól, hogy ha magyarságukat egyszer megtagadják, akkor elveszett az a föld is, amelyen élnek, s amely nemcsak az övék és családjuké, hanem a nemzeté is, amely pedig számon kérheti azt tőlük. Ezt a most felszabadult magyarságot nem kell tanítani a hazaszeretet, a szabadságszeretet szent eszméire. Tanulhatunk

tőlük mi, akik itt, a magyarnak maradt földön éltünk s sokszor nagy szavakkal, de annál kevesebb cselekedettel voltunk segítségükre abban, hogy ők is felszabadulhassanak s nyiltan is szabad, független magyaroknak vallhassák magukat. Ezek a felszabadult magyar testvéreink méltó utódai maradtak a nagy márciusi nemzedéknek. Őket követték, amikor szembe szálltak az elbírhatatlannak hitt erőszaknak is, mert tudták, hitük rendületlenül, hogy az igazság napja egyszer mégis csak felragyog s nem lehet egy hazáját, szabadságát, fajtáját szerető népet örökre eltiporni, mások szolgájává tenni. Ezért érdemelik meg minden szeretetünket és csodálatunkat most felszabadult testvéreink! Példát mutattak nekünk arra, hogyan kell követni a nagy márciusi ifjakat, honvédeket s ezzel örökre méltókká lettek arra, hogy őket kövessük s hálátelt szívvel emlékezzünk meg róluk a szabadság ünnepén!

Annak a nagy márciusnak mindent feláldozó hősei s az őket követő, minden terhet, rabságot s annak minden szenvedését vállaló magyarok biztosítják nemzetünket arról, hogy: Tesz még Isten gyönyörű csodát itt, Havas Kárpáttól a kéklő Adriáig egy ország lesz itt, egyetlen — s MAGYAR!

TANÍTÁSOK — VÁZLATOK.

1941. március 2. hete.

Beszéd- és értelemgyakorlat.

II. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A Szózat első két versszakának tárgyalása.

Nevelési cél: A hazaszeretet érzésének felkeltése.

I. Előkészítés. a) Érdeklődéskeltés. Néhány hónappal ezelőtt, amikor a felszabadult Erdély egy részének területére honvédeink bevonultak, egy különös, felejthetetlen élményben volt részem. A rádió előtt ültem, amikor a bemondó azt mondta, hogy honvédeink éppen most érnek az egyik erdélyi város főterére, ahol akkor már ezrével összegyűlt a város apraja-nagyja. Ugy éreztem, szívem a torkomban lüktet, s szinte ott képzeltem magam én is, annak a boldog örömujjongásban levő városnak főterén. Egyszer, a türelmetlen várakozó tömeg, amely nem győzte már türelemmel a hosszú várakozást, amíg a honvédek végtelennek látszó sora vonult a főterre, valahonnan felcsendült egy szép magyar dal, magyar imádság. Talán a legszebb, a legszívfájdítóbb ének, amit magyar énekelhet, amely eszünkbe juttatja árvaságunkat a nagy világban s amelyet igaz magyar nem tud könnyezés nélkül végighallgatni.